

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXII. Canonicos Frigidionarios Ecclesiae Lateranensi per Eugenium restitutos, fuisse verè, & propriè de antiquis Canonicis Regularibus Basilicae Lateranensis, & per reformationem factam in monasterio ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

Ego *Alphonsus tit. SS. Quatuor Coronatorum presb. Cardin.*
 Ego *Henricus tit. S. Clementis presb. Card. Mediolan.*
 Ego *Thomas tit. S. Susanna presb. Cardin. manu propria.*
 Ego *Io. tit. S. Sabina presb. Card. manu propria.*
 Ego *Prosper S. Georgij ad Velum aureum S. R. E. Diacon. Card.*
 Ego *Petrus S. Marianus S. R. E. Diacon. Card.*
 Ego *Ioan. S. Angeli S. R. E. Diacon. Card.*
 Ego *Franciscus Episcopus Portuen. manu propria.*
 Ego *Io. Episcopus Prænestinus manu propria.*

Hæc Eugenius, ex quibus merito corrigenda quæ Iosephus Mozzagrugnus recens autor lib. 2. de rebus gestis canonicorum regularium fol. 45. pag. 2. scribit, in Bulla Eugeniæ non contineri originem canonicorum Frigidianorum, nec reduci siue restitui canonicos Frigidianos ad Lateranensem Basilicam, sed totum ordinem canonicorum regularium in vniuersum, qui cū esset in multas familias reformatus, in familia Frigidiana introducit in Ecclesiam Lateranensem, si enim de illorum origine non loquitur, quid illa Pontificis verba sonant: *Huius profecto sacri Ordinis, & sancti propofiti post sanctos Apostolos primam in Alexandria Ecclesia Marcus Petri discipulus fuit institutor, & conditor? &c.* Dicit, loqui Pontificem de origine totius Ordinis in vniuersali, non de origine congregationis Frigidianæ. At si sub ordine canonico in vniuersali non comprehenditur origo istius congregationis in particulari, cur dicit se velle, aut voluisse reducere canonicos Frigidianos ad illam Ecclesiam, vt ipsam reduceret ad suum statum primæum, & constitueret in ea clericos, qui erant ordo illius Ecclesiæ originalis? Dicit enim statim aliquis: hi Frigidiani non sunt de illis originariis clericis à D. Marco, siue à sanctis Apostolicis institutis, sed nuper in monasterio Frigidiano fuerunt instituti. Quare aut falsum dicit in verbis consequentibus, se velle reducere ad Lateranensem Basilicam illum ordinem, qui erat eiusdem Ecclesiæ primæus, & originalis: aut de origine canonicorum Frigidianorum agit in præcedentibus, cum dicit: *Huius profecto sacri Ordinis &c.* Deinde si non ipsi Frigidiani ad Lateranensem Basilicam fuerunt reducti, ac illi restituti, quinam alij? an Germani, an Galli, Hispani, Hyberni? certum enim est aliquos fuisse restitutos, & nulli alij demonstrari possunt, præter Frigidianos. Dicit restitutus est ordo canonicus in vniuersum. Sed quid est vniuersale sine singularibus? Certè actus iste restitutionis cum sit particularis, & practicus, circa aliquam particularem congregationem, non circa vniuersale abstractum exercitus fuit: & nulla alia congregatio, præter Frigidianam, demonstratur, circa quam contigerit illum exerceri. Sed ve-

ritas huius assertionis ex dictis in sequenti capite planior fiet.

CAPVT VIGESIMVM SECVNDVM.

Canonicos Frigidianos Ecclesiæ Lateranensis per Eugenum restitutos fuisse verè, & propriè de antiquis Canonicis Regularibus Basilicæ Lateranensis, & per reformationem factam in Monasterio Frigidiano nullam nouam Congregationem fuisse institutam.

Vod non desint Auctores, complura de nostra congregatione falsa, ficta, & fabulosa suis in libris exarantes, que licet ante centum annos, & amplius, coram nonnullis S. R. E. Cardinalibus mature

discussa, & reiecta, necnon in causa præcedentis inter nos, & Ven. Monachos congregationis Cassinensis coram alijs S. R. E. Cardinalibus per procuratores partis aduersæ milles allegata, inculcata, & ab eisdem Cardinalibus, immò à Summis Pontificibus parui penia, contempta, & reiecta: nihilominus ex libris allegationum eiusdem partis aduersæ, aut verius ex apologijs, & famosis libellis Ambrosij Coriolani, Pauli Bergomenis, & similibus diligentissimè collecta suis libris denuo inferere, & contra litteras Apostolicas denuo in vulgus spargere non timeat, afferentes, canonicos in monasterio Frigidiano reformatos non fuisse vetè de illis antiquis canonicis Lateranensibus à B. Augustino, immò à sanctis Apostolis institutis, sed in ipsa reformatione Frigidiana tramite successione ab antiquis canonicis deductum intercessum, nouamque congregationem ab antiqua Lateranensi longè diuersam per quemdam Fratrem Iacobum Conuersum ordinis Prædicatorum Apostolam, & refugam institutam. Contempserunt hic loci, Lector Beneuolè, subsistere, tramitemque narrationis paululum intermittere, Scholasticum interim acturus, ostendensque, si Diuis placet, in meridiana luce veritatem.

Quod nimirum in reformatione Frigidiana nulla noua congregatio fuerit instituta, nec trames antiquarum canonicorum vniuersalis sed canonicos Frigidianos

reformati, & Laterani per Eugenum restitutos esse, & propriè de antiquis canonicis Lateranensibus à sanctis Apostolis, vel Augustino, vel apostolis institutis, & ex illis instituta successione spiritum aliter propagata, & propterea nomen, ac titulum canonicorum Lateranensium ipsi Frigidiani reformati non iam inueniuntur. *Canonicos Lateranensium Pontificum super conuersum, quomodo fuisse per se esse Pontifici restitutum.*
 Ancautem veritatem, quam nullus negare potest, nisi rei, de qua nunc agimus, ignarus, vel oculis horee suffultus, triplici genere demonstratum sic probo. primò quidem ratione, secundò auctoritate Doctorum, & Historicorum, tertio de re, & definitionibus Romanorum Pontificum.

Prima ratio sumitur à lo: o reformationis, que sic dicitur. Canonici antiqui Frigidiani ante reformationem erant de veris, & legitimis canonicis Lateranensibus, hoc assumptum probo dupliater. primo quia veteres Frigidiani erant de antiquis canonicis per B. Frigidianum instituti, vt supra 6. ostendimus: Canonici verò in Ecclesia Laterani per B. Frigidianum instituti erant de canonicis Lateranensibus: nam ipse B. Frigidianus factus fuit Episcopus Lucensis ex canonicis Lateranensibus, qui ad Episcopatum euectus canonicos regulariter viuentes more Lateranensium in Ecclesia Lucensi statim plantauit, sicquod quia veteres Frigidiani erant eiusdem generis instituti cum canonicis S. Frigidiani, nam vtriusque Prioratu monasterij, & que suos Prioratus de gemis Caputuli S. Frigidiani, vel alterius monasterij congregationis Frigidianæ, sicut ex libris canonicis eligebant, vt ex forma electionis, que ante reformationem per illos fuit facta, & quæ supra cap. 7. meminimus, satis liquet. At Frigidiani canonicos cum antiquis Lateranensibus eisdem prioris fuisse instituti, præter ea, que supra cap. 45. & hoc eodem libro supra 4. tradidimus, probabimus inferius ex comparatione litterarum Apostolicarum. Subinfero nunc Martini. Sed canonici reformati circa annum 1401. in monasterio Frigidiano iidem prioris fuerunt, & sunt cum antiquis loci canonicis ante reformationem: nam constat, quidquid nonnulli quædam reuerentur, canonicos regulares saltem à Alexandro IV. vsque ad annum 1401. contra supra deditur in dicto monasterio mansisse, & postea reformationis quinq; canonicos superstitos fuisse, quorum vnus post reformationem nomine Frater Ioannes anno 1406. fuit Prior monasterij, vt patet per instrumentum restitutionis primi Prioris Casoretani supra relatam. Ergo de primo ad vltimum canonici Frigidiani reformati fuerunt, & sunt verè de prima antiquis canonicis regularibus Lateranensibus, & non per solam indulgentiam Pontificis sic dicitur.

rioris Eccle-
Eugenium
re, & pro-
anonius Re-
Lateranen-
ationem fa-
rio Frigidio-
am Congre-
stitutam.

desunt Antors,
de nostra congre-
la, fecta, & tribuio-
ois cararans, que
centum annos, &
coram nonnullis S.
dinalibus meret
in causa preceden-
chos congregatio-
R. E. Cardinalibus
se milles allegas,
dinalibus, immo à
ensa, contempna, &
allegacionum ciu-
us ex apologijs, &
riolani, Pauli Ber-
gentium collecta
& contra literas A-
argere non timere,
onasterio Frigidio-
verè de illis anti-
us à B. Augustino,
litate, sed in ipsa
ramente successio-
uctum intercessam,
n ab antiqua La-
er quendam Fra-
ordinis Prædica-
m institutam. Con-
mevole, subsistere,
atulum intermi-
actus, obsequio-
eridiana luce veri-

Frigidiana nullam
nec trames antiquam
sed canonicos Frigidio-
rejo-

III.

reformati. & Laterani per Eugenium reformati. & alii
estis vici, & propriè de antiquis canonicis Lateranensi-
bus à tanto Galasso, vel Augustino, vel apostolice institu-
to. & ex illis cõstituta successione spiritaliter propa-
gati. & propterea nomen, ac ritum canonicorũ La-
teranensium ipsi Frigidianarj reformati non tam in-
dulgenter Romanorum Pontificum nuper concessum,
quam ante suam ipsorum per eisdem Pontifices restitutum.

Anc autem veritatem, quam nullus negare
potest, nisi rei, de qua nunc agimus, igna-
rus, vel oculis liuore suffultus, triplici genere de-
monstrationum sic probo. primò quidem ratio-
ne secundò auctoritate Doctõrum, & Historico-
rum. tertio decretis, & definitionibus Romano-
rum Pontificum.

Prima ratio sumitur à loco reformationis, que
sic deducitur. Canonici antiqui Frigidianarj an-
te reformationem erant de veris, & legitimis cano-
nicis Lateranensibus, hoc assumptum probo
debetur. primo quia veteres Frigidianarj erant
de antiquis canonicis per B. Frigidianum institu-
ti, vt supra cap. 6. ostendimus: Canonici verò in
Ecclesia Lucensis per B. Frigidianum instituti er-
ant de canonicis Lateranensibus: nam ipse B.
Frigidianus factus fuit Episcopus Lucensis ex ca-
nonico Lateranensi, quod Episcopatum eue-
ctus canonicos regulariter viuentes more Late-
ranensium in Ecclesia Lucensi statim planta-
uit. secundò quia veteres Frigidianarj erant eius-
dem profus instituti cum canonicis S. Frigidiani:
nam vicitè Prioratu monasterij, & que suos Prio-
res de gremio Capituli S. Frigidiani, vel alterius
monasterij congregationis Frigidianæ, sicut ex
suis canonicis eligebant, vt ex forma electionis,
que ante reformationem per illos fuit facta,
quarum supra cap. 7. meminimus, satis liquet. At
S. Frigidiani canonicos cum antiquis Lateranensi-
bus eiusdem profus fuisse instituti, præter ea,
que libro superiori cap. 45. & hoc eodem libro
cap. 4. tradidimus, probabimus inferius ex com-
pluribus literis Apostolicis. Subinfero nunc Mi-
norum. Sed canonici reformati circa annũ 1401.
in monasterio Frigidiano ijdem profus fue-
runt, & sunt cum antiquis loci canonicis ante re-
formationem: nam constat, quidquid nonnulli
gratos eorum iurent, canonicos regulares saltem
ab Alexandro IV. vsque ad annum 1401. conti-
nua successione in dicto monasterio mansisse,
vt ex supra deductis patet, ac in eodem monaste-
rio tempore reformationis quinque canonicos
superstites fuisse, quorum vnus post reforma-
tionem nomine Frater Ioannes anno 1406. fuit
Prior monasterij, vt patet per instrumentum
institutionis primi Prioris Casoretani supra rela-
tum. Ergo de primo ad vltimum canonici Frigi-
dianarj, reformati, fuerunt, & sunt verè de pri-
mis antiquis canonicis regularibus Lateranensi-
bus, & non per solam indulgentiam Pontificis sic
denominati.

Secunda ratio sumitur à conditionibus neces-
sariò requisitis ad fundandam congregatio-
nem nouam. nam si canonici Frigidianarj non
sunt de antiquis canonicis dicti monasterij, &
consequenter de Lateranensibus, sed noua con-
gregatio per Fratrem illum Iacobum instituta,
& ab antiquis diuersa, vt nonnulli calumiantur,
quero à sic dicentibus, quam auctoritate præ-
dictus Frater Iacobus id fecerit, an propria, an
Romani Pontificis? Si propria, non ergo Reli-
gio, seu congregatio approbata, sed potius repro-
bata, & illius autor excommunicatus per Extra-
uagantem Ioannis XXII. quæ incipit: *Sancta Ro-
mana*. referente Panormitano in cap. finali, de
Religiosis domibus, & Syluestro in verbo Exco-
municatio 9. num. 45. & ita etiam sentiunt præ-
dicti auctores, & Angelus in verbo Excommuni-
catio 7. casu 22. & Nauarrus in Manuali cap. 27.
n. 127. licet contrarium quoad pœnam exco-
municacionis sentiat Suarez in tomo de Censuris
disp. 23. de excommunicatione sect. 4. num. 20.
post Caietanum. Et quidquid sit de excommuni-
cacione, certum est, Religionem propria auctori-
tate institutam esse reprobam cap. de Nimia.
de Religiosis domibus, & cap. Religionum. eodẽ
titulo lib. 6. Vt quid igitur congregacionem re-
probam Romanis Pontifices, Imperatores, Re-
ges, & Principes tot priuilegijs munierunt? Ab-
batijs, & alijs beneficijs, & bonis temporalibus
ditauerunt? Si autem dicatur, publica Pontificis
auctoritate illam fuisse institutam proferatur nobis
diploma Pontificis, nos enim illud nunquam
vidimus. sed nec aliquis ex aduersarijs illud nobis
monstrauit. Dicitur, congregacionem ab illo Fr.
Iacobo institutam, postea per Gregorium XII.
probam. Verum ista Gregorij XII. probatio v-
bi est, & quibusnam literis continetur? nos enim
duo, vel tria ad summum Priuilegia per hunc Sũ-
mum Pontificem canonicis Frigidianarj tribu-
ta legimus. Primum datum Romæ apud S. Petrũ
pridie nonas Iulij Pontificatus sui anno primo,
scilicet anno 1407. D. Benedicto Ariminensi suo
ante familiari directum, per quod Prioratum S.
Leonardi propè Veronam illi regendum com-
mittit, & reformandum. Secundum datum ibidẽ
eodem anno 1407. per quod canonicos Frigidio-
narios liberat ab exactiõibus & contributioni-
bus. Tertium datum Luæ 5. Calend. Maij Pon-
tificatus sui anno secundo, directum Prioribus,
& monasterijs S. Leonardi apud Veronam, & S.
Marie de Frisonaria, in quibus congregacionẽ,
sue institucionem approbatam supponens, pri-
uilegia, & beneficia canonicis Frigidianarj sic
instituti elargitur. de ipsa verò confirmacione,
sue approbacione nec vnum verbum habet nec
aduersarij aliud Gregorij priuilegium proferunt.
Quare quod de confirmacione congregacionis
Frigidianarj facta per Gregorium XII. commi-
niscuntur, gratis asserunt, & gratis negari debet.

Tertia

IV. Tertia ratio sumitur ex tempore ipsius institutionis. nam qui dicunt, nos à prædicto Fratre Iacobo nuper institutos, fatentur dictam institutionem factam alij sub Gregorio XII. alij tempore Conc. Pisani, alij sub Iohanne XXIII. alij sub Martino V. quæ sententiarum varietas, & inconstantia sola sufficiens est, ad illarum falsitatem relegendam, cum nõ minus cũ seipsis more Philistinorũ, quam cum veritate pugnent, nam quomodo potuit hæc congregatio sub Greg. XII. vel tempore Concilij Pisani primitus fuisse instituta, quam scripturis authenticis supra cit. redditis constat, ante Greg. XII. Pontificatum iam duo monasteria reformata obtinuisse, alterum S. Mariæ Frigidionarium. alterum S. Mariæ Caloretis prope Mediolanum?

Quarta ratio sumitur ab identitate professionis, & habitus. nam canonici Frigidionarij reformati conveniunt cum antiquis Frigidionarijs, & Lateranensibus in professione, & habitu, cum habitus antiquorum canonicorum fuerit vestis lineæ, quam sub cappa deferrebant, à parte anteriori aperta, vt notatur in Clementina prima de electione. in verbo habitus, & fusè tradidimus lib. 2. cap. 8. & 69. quem constat esse habitum canonicorum in monasterio Frigidionario reformatorum. nam quod de seipulari nigro ab illo Fr. Iacobo assumpto. & postea dimisso, vel in almutias conuulso Iohannes Baptista Signius, & Iosephus Mozzagrugnus Alopi fabulæ de cauda vulpeculæ renouantes, comminiscuntur, pæcillorũ fabulæ sunt, & nãnie potius contemnendæ, quam ratione aliqua redarguendæ.

V. Secundo principaliter probari potest hæc veritas autoritate, & suffragijs omnium doctorum, & Historicorum de hac rescribentium, paucissimis exceptis, partibus in causa formalibus existentibus. & In odium nostræ congregationis, potius quam in veritatis obsequium scribentibus, qui nos Frigidionarios de veris antiquis canonicis Lateranensibus esse fatentur, & pro talibus agnoscunt. & propterea primum locum inter omnes regularium ordines vltro illis ac libentissimè concedunt, quorum primus sit B. Antoninus Archiepiscopus Florentinus, qui nostræ reformationis initium optimè nouit, cum vixerit temporibus Martini V. Eugenij IV. & Nicolai V. & nonnullos ex nostris primis reformatoribus, forsan vidit, & allocutus fuit. Hic enim in Summa Histor. par. 2. tit. 15. cap. 16. in fine sic ait: Circa annos Domini 1080. vt refert Vincentius in Speculo Historiali lib. 26. cap. 51. post Sigibertum tempore Gregorij VII. Papa, & Henrici Imperatoris, cepit restorare in Ecclesia E. Quintini Beluacensis ordo canonicorum regularium, primum ab Apostolo, postea à B. Augustino Episcopo, & Doctore eximio regulariter institutus, sub Magistro Iuone venerabili eiusdẽ Ecclesia Præposito, postea Carnotensi Episcopo, qui post Isidorum fecit compilationem antiquam decretorum. In diuersis autem regionibus re-

peritur ordo, & modus viuendi dispersus, de quo etiam habetur in iure notatum, vt extra de Statu monachorum, & canonicorum regularium cap. Quod Desiderius. De isto ordine fuerunt visi insignes viri, & Doctores, Hugo de Sancto Victore, & Ricardus de S. Victore, & Hugo de Foglieto, de quibus infra dicitur. Et cum in processu temporis esset satis collapsus, restituit ad vitam regularem circa annos Domini 1318. vt dicitur infra. & c. 23. §. 2. nam canonici regulares, qui dicuntur principium habuisse à Gemma Doctore D. Augustino, à regula sua relaxati erant, & deformati sed reformati à Domino mediantibus duobus viris sanctis, & vna præclaris, & iam dilatati sunt per Italiam in fratribus, & monasterijs, degentes in regulari obseruantia. & primum eorum locus fuit, & est prope Lucam, & dicitur Frigidionaria, vnde congregatio illa, que sub vno capite gubernatur, dicitur de Frigidionaria, & Abbatem Testilium possidet. Et post eos quidam alij Religiosi ordinis Eremitarum segregantes se ab ipso ordine, vt restitutum fuerent, sumperunt statum, & habitum canonicorum regularium B. Augustini & c. Hæc D. Antoninus, qui ius aperte indicat, reformationem Frigidionarium non fuisse nouam institutionem, sed antiqui ordinis canonicis per B. Augustinum institutis, & per B. Iuonem reformatis, ac iterum relaxati reformationem factam, non per vnum Conuersum ordinis Prædicatorum Apostolam, vt quidam calumniantur, sed mediantibus duobus viris, sanctis, & vita præclaris, de quibus supra dictum fuit, & infra dicitur.

Scio locum D. Antonini à recenti Scripore Iosepho Mozzagrugno lib. 8. fol. 8. pag. 2. corruptum, dum ait, Relaxatos postremo tempore generaliter canonicos regulares à sua regula restituit idem Archiepiscopus, cum postea intulit, reformati multitudine duobus viris sub binis congregationibus, nos debere nonos ordines compellimus in propria sententia, falsum enim est dicere D. Antoninum illos duos viros præclaros reformasse ordinem canonicorum sub binis congregationibus, nam ille solus dicit vnam cum congregationem de Frigidionaria nuncupatam illos reformasse, vt legenti patebit, nã quod subdit: Et post eos quidam alij Religiosi ordinis Eremitarum & c. satis indicat, illos posteriores, qui ex Eremitis statum, & habitum canonicorum regularium assumerunt, diuersos fuisse ab illis, per quos ordo canonicus medianibus illis duobus viris præclaris fuit reformatus.

Secundus est Fr. Iacobus Philippus Bergonesis ordinis Eremitarum, autor Supplementi Chronicorum, qui licet in prioribus editionibus suorum librorum de hac ipsa congregatione, & de toto ordine canonicorum regularium multa falsa, & contumeliosa scripserit, & in secunda editione anni 1502. alios errores addiderit: tamen in vltima recognitione, quam Supplementum Supplementi nuncupauit, impressa Venetijs anno 1506. admodum præsertim

per iterum ab Augustino Tinenti, inter alia, que in dicto opere emendauit, quæ contra totum ordinem canonice specialiter contra nostram congregationem scriptas, de veritate certior factus lib. 14. anno 1407. sequentibus verbis sic retractauit: Quis & prout in canonis regularium, & aliorum vsq. reposita regulari obseruantia continentur. Ordo canonicorum regularium ab Apostolo institutus, idemque à B. Augustino apud Italiam vltimè diuini institutionibus decoratus, & in vltimo postmodum temporum successibus in Hispania, Galia, reliquisq. per Orbem Regionibus, & per Italiam in modum est profusus dilatatus. Sed in Belgicis in Beluacensi Ecclesia sub magistro Iuone venerabili eiusdem Ecclesia Præposito ad primum usque ad diuini obseruantiam florere cepit tempore Martini Quarti anno. Testis est Sigibertus in Chronico, & Vincentius Historialis lib. Historia cap. 51. Hanc veritatem sequitur, & refert Fagellus in notis, & Venerabilis Antoninus Archiepiscopus Florentinus 2. sua Chronica parte 11. cap. 1. quod incipit: Circa annos Domini MLX. hanc etiam id collegi potest ex vsibus B. Augustini in notis de monachis, & communis vitæ clericorum. Quæ de Romanorum Pontificum Canonis, & Doctorum in ista systema veritate testantur. Ceterum quoniam in ista, & apud ceteros quamplures nationes, temporibus emergentibus casibus, idem ordo nonnullis admodum se reformatus, optimè restituitur, & vnde à librorum testimonio, nã per se ipsum vnum Frigidionarium Lucensem Episcopatum magnum meminit Gregorius in Dialogo libro 1. cap. 1. & primum sanè penè Italiam fuit scriptus, vnde in Italia quæque per Augustinum Anglorum Episcopum vsq. & mandato beatorum Gregorij in Hispania, & quod habetur in Decreto à Gratiano cap. Quatuor fraternitas 12. q. 1. in Galijs etiam ante, post hæc tempora beati Hugonis, & Ricardi de sancto Victoris, atque in Italia vsque ad tempora Beati Dominici apud Banerum primum in canonica S. Martini, & cetera, deinde per Italiam ad eo capite est diffusus, & in vltimo tempore vltimè clara ex familia de Honeffo hanc natus, prius apud Anclane locum Eremiticam dicitur vltimè. Deinde Episcopus Obiensis, & Cardineus vltimè tempore schismatis inter Cædolum Episcopum, & Alexandrum II. puto à se sponte abierat, ad Canonicam præstatam se transfuit, ibi præsertim magnificè gesta eiusdem loci Prior sancti Martini de Nouano gaudet. Extant vsque in presentia hanc constitutiones ab eo edita de communis, vna regularium clericorum, & Paschalis II. autoritate confirmata. Fuit etiam ordo, & mirabiliter auctus tempore Benedicti XII. qui circa annos Domini 1342. ipsius ordo primò vsq. & constitutionibus ab ipso approbatus dicitur.

Item etiam vero canonicis idem ordo in Hetruria regionis florentinæ agro Lucensi apud canonicam S.

per litteras ab Augustino Timentis, inter alia er-
 rone, quae in dicto opere emendavit, quae contra
 veritatem, & contra totum ordinem canonicum
 & specialiter contra nostram congregationem
 scripsit, de veritate certior factus lib. 14. sub
 anno 1407. sequentibus verbis sic retractavit.
 Ordo & praesens canonicorum regularium, eorumq;
 aliorum vsq; reposita regulari observantia continuatio.
 Ordo canonicorum regularium ab Apostolis primū
 institutus, idemque à B. Augustino apud Hippone-
 mensem in hunc diuinum institutionibus decoratus, respo-
 dit variis postmodum temporum successibus in Hispa-
 nijs, Gallijs, reliquisq; per Orbem Regionibus, & per Ita-
 liam mirum in modum est profusus dilatatus. Sed apud
 nos quidem in Beluacensi Ecclesia sub magistro, san-
 ctique viri Iuane eiusdem Ecclesiae Praeposito ad pristinam
 eiusdem ordinis observantiam efflorescere cepit. 22.
 Iulij huiusmodi Quartis anno. Testis est Sigbertus
 in Chronico, & Vincentius Historialis lib. Historia sua
 lib. 4. cap. 11. Hanc veritatem sequitur, & refert Fasci-
 culi temporum auctor, & Venerabilis Antoninus Archie-
 piscopus Florentinus 2. sua Chronica parte tit. 15. &
 cap. 16. quod incipit. Circa annos Domini MLXXX.
 hanc vitam ad colligi potest ex ipsius B. Augustini ser-
 monibus de moribus, & communium vita clericorum. Quos
 & Romanorum Pontificum Canones, & Doctorum
 veritas in ista forma veritate testantur. Ceterum quoniam
 successu in Italia, & apud ceteras quamplures nationes
 vsq; temporum emergentium casibus, idem ordo mul-
 tipliciter a Domino sic reformatus, optime testantur ve-
 ritatem, & audentia librorum testimonia. nā per san-
 ctissimi virum Frigidianum Lucensem Episcopum, de
 qua magna meminit Gregorius in Dialogorū libro per
 Tullianum, & per multos pene Italiam fuit sparsus, &
 actus. In Anglia quoque per Augustinum Anglorum
 Episcopum iussu, & mandato beatissimi Gregorij in-
 stitutus est, quod habetur in Decreto à Gratiano cap.
 Quia tua fraternitas 12. q. 1. In Gallijs etiam ante, &
 post longa tempora beati Hugonis, & Ricardi de san-
 cto Villare etiamque in Italia vsque ad tempora beati
 Damiani apud Ravennam primum in canonica S. Ma-
 riae in Porto, deinde per Italiam ab eo capite est diffusus.
 Ipsi quoque vir sanctus clara ex familia de Honesto
 Laurentina natus, prius apud Aulane locum Eremiticam
 doctus vitam. Deinde Episcopus Ostiensis, & Cardina-
 lis ordinatus tempore schismatis inter Cadolun Episco-
 pum Parmensem, & Alexandrum II. pileas à se sponte
 abiecit, ad Canoniam praesentem se transfuit, ibi-
 que post in dicta praesentia librorum edita opuscula, &
 paratum magnifice gesta eiusdem loci Prior sancte,
 paucos in Domino quiescit. Extant vsque in presentia
 canonicae institutiones ab eo editae de communi vita regu-
 larium clericorum, & Paschalis II. autoritate confir-
 mata. Prior idem ordo, & mirabiliter auctus tempo-
 re Benedicti XII. quicirca annos Domini 1342. ipsum
 ordinem privilegijs, & constitutionibus ab ipso approba-
 tu decoravit.

Per litteras vero canonicis idem ordo in Helvetiae
 regionis florentissima agro Lucensi apud canonicam S.
 Mariae in ade Frigidianam solius religionis successu à
 Domino est reparatus. de ipsa quidem Ordinis conti-
 nuatione meminit idem Archiepiscopus Florentinus eod-
 em tit. & cap. 33. §. etiam flores apparuerunt in ter-
 ra nostra. nam vir idem testatur, & canonicos regulares
 in loco praenominato olim ab Illustri Mathilda Comi-
 tissa condito, duobus medijs viri eiusdem ordinis
 profecto vita, & doctrina praesentis circa has tempora
 à Domino sunt reformati. & vsque hodie Abbatiam Ee-
 fulanam possident sub vno capite, & congregatione de-
 gentes. Sed verius distantur canonici regulares D. An-
 gustini, & congregationis Lateranensis S. Salvatoris de
 Vrbe. At qui fuerint praesentis duo viri, authenticū
 scriptis, & certa veritate comprobatum habetur. hi vi-
 delicet exierunt eiusdem sanctae regularis observan-
 tia auctores Dominus Leo de Carate, & Dominus Tha-
 deus de Bonasio. seu secundam quosdam de Bagnasco
 Papien. canonici ambo regulares Canonij S. Petri Pa-
 pie in Caelo aureo professi: & ipsi Venerabilis Patris
 Bartholomaei sacerdoti Dei praecursori celeberrimo, cuiusq;
 Romani de Columna consilio, & hortatu ad praesentem
 locum se recipientes, sanctam reformationem sub regu-
 laris eiusdem ordinis observantia, & sub altissima paup-
 peritate Dei cooperante gratia fundarunt. Siquidem
 Leo, qui ante Leonardus dictus est, dum praesentis Cano-
 nij S. Petri in Caelo aureo Prior existeret, & iuris ca-
 nonici doctor eximius, vir sanctus, & quasi alter Iulius
 Dei spiritus serenus, per omnia certe probatus, zelo ar-
 ctioris vita ex praesentis canobio ad eum locum refor-
 mandum, de consensu tamen Abbatis, & Conuentus
 gaudent se contulit. quod & publico super hoc instru-
 mento, rogato manu Ioanini de Piscarij Notarij, & ci-
 uis Papiensis. eius exemplar vsque ad nostra tempora
 penes quendam ciuem Papiensem de Vecchy repositum
 esse dignoscitur. Hunc itaque virum paulo ante praef-
 ferat Venerab. sacerdos, & canonicus eiusdem cano-
 nij S. Petri praesentis Dominus Thadeus, qui diuino
 numine afflatus, & praesentis sacerdoti Bartholomaei sua.
 su anno Domini 1402. prius praesentem Frigidianae cano-
 nicatū Vicarius, & subinde Prior non multo post dicti D.
 Bartholomaei & praesentis coadiutor inexcelsibili pru-
 uidentia gubernauit: cuius non longe post Priorali ad-
 ministratiōi prelibatus Dominus Leo successit anno salu-
 tatus 1403. quo tempore idē Pater Leo Domini Vicentij la-
 noti Prioris S. Frigidiani de Luca precatu nonnullis ex
 suis canonicis ad eiusdem Ecclesiae reformationē conces-
 sit, vt habetur in Archivis S. Frigidiani ex instrumento
 rogato manu Ser. Raphaelis quondā Nicolai Beudicij
 de Luca. Igitur praenominari duo viri, quasi duo cande-
 labra rutilantia, eam Congregationem vitā postmodū,
 & doctrina splendore mirabiliter illustrarunt. erat et-
 iam apud Carthusiense canobium non longe ab eo Frigi-
 dianae loco distans Prior Ven. Pater Nicolaus de Al-
 bergatis, Bononiensis, postea Cardinalis tit. S. Crucis
 ab Eugenio IV. creatus, hic cognito sanctorum virorum
 proposito, eum ad locum eos ipse perduxit: Siquidem
 eo in loco idem canonicus ordo per longa annorum tem-
 pora in desisse viderat, quod & testantur eiusdem loci
 antiqua Pontificum privilegia. non longe vero post con-
 riget,

reformati Scrigore
 fol. 3. pag. 2. coe-
 litem tempore gau-
 regia scilicet iam
 reformati mod-
 negationes has, no-
 imus impetratū
 continum illos con-
 ordinem canonico-
 esnam ille folle dicit
 rificaria concepu-
 titi patebit, nā quod
 telijq; ordinis hrem-
 offeriores, quae E.
 moniorum regula-
 fuisse ab illis, per
 antibus illis duobus
 is.

Philipus Bergeon-
 autor Supplementi
 rioribus editonibus
 congregatione, &
 regularium meli-
 rit & in secunda edi-
 ores addiderit: ca-
 ne, quam Supple-
 occupavit, inpre-
 dmonitus praesentem

tigit. Et vnam Pontificis Maximo Gregorio XII. Dominus Gabriel Gondalmerius postea Eugenius huius nominis IV. eiusdem Pontificis Gregorii ex forore nepos Cardinalis ad Lucensem urbem peruenisset. huius sancti propositi in isto comperto successu. singulari admodum letitia gauisus est. nam dum antea Venetis. & Patensibus ad eiusdem sancti Bartholomaei Patris Concionibus innumerabili serè populi concursus haberetur. quamplures vtriusque sexus ex Patrio Veneto sanguine iuuenes ad Christi suauem iugum conuertebantur. ex quorum numero idem Dominus Gabriel vnus erat. qui simul cum paucis Patrii Veneti congregationi sancti Georgii delegatum dedit. hinc itaque Dominus Gabriel eidem Patri Bartholomaeo filiali charitate demeritis. sancti illa societate mirifice oblectatus. illius insuper & loci patrocinio sponte suscepto. satit eger. ut locus ille sacer sub Sede Apostolica protectione. Pontificis quoque auctoritate. & privilegijs amplissimis munitur. hoc siquidem sancti Religio. eiusdemque ordinis reformatio. licet ab eo lato. vnde ipsius reformationis initium suscepta. quandoque fuerit denominata. idem tamen Dominus Gabriel. postea Eugenius IV. initio Pontificatus Lateranensis Ecclesiam. in qua per longa avorum tempora presatum ordinem canonicum. testantibus Pontificum privilegijs. percurrisse constat. ad pristinum eiusdem ordinis statum reducere volens. dicta congregationis canonicis accessit. de consilio. & consensu Dominorum Cardinalium. certa scientia. motu proprio. & auctoritate Apostolica eidem congregationi mox ipsum locum restituit: sicque in corpora nunt. ut deinceps presata congregatio ab ipsa Ecclesia Lateranensi perpetuo futuris temporibus denominaretur. & dicta congregationis canonicis de eiusdem Basilica capitulari germinio clerici censerentur. & essent. quod & idem fecit Nicolaus Quintus. sed & Sixtus Pontifex huius nominis Quartus speciali privilegio. & decreto motu proprio voluit. & declaravit. ut ipsius congregationis canonicis eodem quoque titulo permittenda gaudeant. & performantur. ac si prius dictam Basilicam gubernarent. Cuius quidem ordinis nomen quam celeberrimum vbiq; locorum per totam Italiam praedicaretur. in eum clarissimi generis viri ingressi. eumque ordinem verbo. & exemplo. atque doctrina plurimum auxerunt. & conseruant: qui non minus probitate. moribus. ceterisque virtutum ornamentis. quam profapia clarissimi exitierunt. quorum etiam doctrina ipsa Religio aucta. & illustrata fuit. Praecipuos tamen Paulum Veronensem. & Timotheum eiusdem Pauli ex fratre nepotem diuinorum eloquiorum vehementissimos. atque eruditissimos Dei praesones existimo. Sed longè antea ab exordio dictae congregationis habuit Ordo predictus in primo Venerabilem D. Presatum Bartholomaeum Columna praedoneum celeberrimum. & eiusdem loci primatrem Priorem habuit. in super D. Iacobum Bergonensem de Adoagadu. in seculo Almericum. iurisque consultum peritissimum. qui & presati Bartholomaei discipulus. non multo post dictae reformationis initium ingressus. eam congregationem predicando. moribus. vita. atque doctrina plurimum decoravit. sue-

rautque eiusdem D. Iacobi sub Patru Bartholomaei disciplina condiscipulus. & Religione facti. eruditissimos D. Petrus de Rido Patavimus Cuius. & D. Nicolaus de Curte Papiensis. vtriusque regimini cura praestaret. Habuit & Titum Ferraricensem. Nicolann. & Cyrium Romanenses. Bastianum. & Simonem Mediolanenses. Philippum Vitenensem. Raphaelem Laurentianum. Iacobum Forolinensem. Dominicum Tarvisinum. Celsum. ne conon Matthewm. & alterum timorem Timotheum Veronenses. quoru primus capitales edidit libellos. doctrina insignes aduersus canonicis ordinis impugnatores. secundus elegantissimos de se liberos edidit reliquos. tertium Philosophus acutissimus. & Theologus eruditissimus magno pretio Patavi habetur. vita sanctissimam. & sapientissimam. & Ioannem Veronensem de Adoagadu. Adeodatum. & Blasium Vicentinum aliquid. vntos integerrimos. & in declamationibus praedicatorum illustres. atque alios complures in omni doctrina. pietate. & sanctorum peritissimos.

Verum quia de Canonicorum Ordine supra lib. 9. aliquid cursum diximus. non abs panca habet. qua sequuntur. post dicti libri impressionem ad usum notitiam nuper allata. clariori comperta veritate substatuimus.

Canonicorum igitur Ordo regularium D. Augustini. a quibus dicitur. ut diximus presata congregatio continuatur. & ab ipso Patre Augustino regulam suscipit institutionem. nam. vt in dictis sermonibus de Communi vita Clericorum ad verbum habetur. Clerici intra Episcopi domum habere curant. & conuivunt pariter secundum Apostolicam formam. quod vnt. non inuicem degere voluit. Quibus omnibus placuit. vnt in Deo sentire. & omnia in communem possidere. Et ibi inquit. Clericus duo professus est. scilicet sanctitatem. & obedienciam. castitatem. & vntem in conuivio. Et vt tunicam lineam. & birram. id est vestem dispari habitum. in communi gestantur: quia & ipse in conuivio accepit. vnde inquit. nemo dit birram. aut tunicam lineam. nisi in communi. quia & in conuivio acceptum decet hanc professionem. non decet bis canere. Ideo in sacris Canonibus regulares Latini. qui & canonicis a Canone Graeco appellantur. vt habetur de consecratione dist. 5. cap. in omnibus. vt clerici canonicis non decet viuere. glossa inquit. clerici canonicis. id est canonicis regulares. Et licet in habitu superiori vntem in loco diuersis operentur canonicis: tamen. vt colligitur per Doctores in Capitulo. Deo qui. de Vita. & honestate Clericorum. diuersitas ista non diuisi spectat. sicut in habitu in specie penes habitum superiorum. sicut in forma. sicut in colore. cum habitu superiori vntem de substantia professionis. sed habitus interior. sicut cuncta linea. qua est proprius. & legitimus canonicorum regularium habitus. & in eo proprius professio: ita enim pulchre notat ut ex glossa Ioannis Andree in verbo habitus in Clement. prima de Electione. Et addit quod veritas coloris in habitu superiori non causa diuisiorem et ordinem seu Religionem canonicorum. Nam ex quo vnus iste canonicus. de quibus paulo superius diximus. vnus eiusdem ordinis. cum alio. qui habet in tunca regularem

regularem professorem. primum ab apostolo in presata Basilica institutum. & per Augustinum regularium configurationem ad omnium regularium professorem etiam colligitur ex presati sermone de Communi vita Clericorum. & constitutionibus de diversis Romanorum Pontificum Benedicti XII. Gregorij XV. Nicolai V. & Sixti IV. & alij authentici scripturae approbati Testimonij existentibus apud presatum Augustinum Lateranensem canonicis. Qui etiam in conuicio Lateranensi canonicos. Qui etiam in conuicio Lateranensi canonicos. Qui etiam in conuicio Lateranensi canonicos. Qui etiam in conuicio Lateranensi canonicos.

¶ On me latet Iosephum Mozzagrugnum lib. 2. fol. 3. pag. 2. & fol. 32. pag. 2. suo. & hanc nomine Augustino Ticinensi imponebat locum ab ipso Ticinensi. & a nostris premonio saluificum. & deprauatum. Verum ut impleretur. & calamitiam abstergendam fore ipsius libris inspectio sufficere potest. qui non in aeternum in loco. vbi de canonicis regularibus agitur. sed alij in numeris a principio vsque lectis est recognitus. & castigatus: non tamen libri noua editio. quam castigatio merito fecit postea. quemadmodum ipsemet illius autor vocat in epistola nuncupatoria ad Reuerendissimum Antonium S. Praxedis Presbyterum Cardinalem. ita scribens. Cum supplementum Chronorum meorum iam dudum a me multis laboribus. & quibusque periculis elaboratum in Christo Reuerendissimo Augustino Patre. & Domine. saepe. & saepe huius incredibilis voluptate. & animi iocunditate persequeretur. datus in te pluribus fore mendosa. pluribusque calidissimas. quam vnica memorata dignissima deesse. quoniam haec per me subtrahis diu extitit. Vntem tamen cum me ipsum collegissem. & rem mente diligentius voluissim. demum animo interfecto. mea veritate. ac meae reuolue manus perumper editus. de ipsius reuerentia & reuerentissimum consilium & Meminit reuerentem retractationis Augustinus Ticinensis in prologuulo parte 4. cap. 22. qui tamen liber Iacobus Philogoo ad huc in viuis agere ab ipso Ticinensi est editus. quae si Mozzagrugnus. & sui vntem. non dubium est. quin ab impostura tam religioe eburnum retractassent: sed mea opinio certissima est. alios hanc vitam Iacobi Philippi reformationem nunquam vidisse.

¶ Tertius testis est Raphael Volaterranus in su Commentarijs lib. 21. vbi de sacro canonicorum ordine sic scribit: Ordo autem canonicus ab Augustino. non tam institutus. quam reuocatus: ab ipsius in monte Syon exordium sumpsi. qui post

regulamentum presertim ab apostolo in pri-
mum ecclesia sunt instituti. & per Augustinum re-
gularem constitutionibus ad communem regularem
viam restituitur etiam colligat ex presatis sermoni-
bus de Communis vite clericorum, & constitutionibus,
& decretis Romanorum Pontificum Benedicti XII. Eu-
genij IV. Nicolai V. & Sixti IV. & alijs authenticis scri-
ptis, & approbati testimonij existentibus apud presen-
te congregatione Lateranensis canonicos. Qui etiam
Ravenna canonicam S. Mariae in Porta, Verceilis cano-
nicam S. Andreae, Mortarij canonicam S. Crucis, Veneti-
je canonicam S. Mariae, & sancti Iohannis in mon-
te, alijs in pluribus locis ex longevi, & immemorabili
tempore vsu presatis canonicis sub eiusdem ordinis
primaria institutione fundatas, in pristinum eiusdem
ordinis, & regularis observantiae statum Romanorum
et vniuersae primogenij sanctentibus restituerunt, ac sub
eiusdem ordinis continuatione reformarunt. Hac om-
nia estis Autor.

NOn me latet Iosephum Mozzagrugnum
lib. 2. fol. 3. pag. 2. & fol. 32. pag. 2. suo, &
fiorum nomine Augustino Ticinensi impone-
re, hunc locum ab ipso Ticinensi, & a nostris pro
commodo falsificatum, & deprauiatum. Verum
ad imposturam, & calumniam abstergendam so-
la ipsius libri inspectio sufficere potest, qui non
vno tantum in loco, vbi de canonicis regulari-
bus agit, sed abis innumeris à principio vsque
ad finem est recognitus, & castigatus: vt non tam
veteris libri noua editio, quam castigatio merito
dici possit, quemadmodum ipsemet illius autor
cum vocat in epistola nuncupatoria ad Reueren-
tissimum Antoniotum S. Praxedis presbyterum
Cardinalem, ita scribens: Cum supplementum Chro-
nicarum mearum iam dudum à me multis laboribus,
multaque vigilis elucubratum in Christo Reuerendis-
sime ac sapientissime Pater, & Domine, saepe, & sepius
quidem incredibili voluntate, & animi sanitate per-
legerem, didici in eo plurius fore mendosa, plurius quoque
tam antiqua, quam noua memorata dignissima deesse.
quamlibet haud parum subtilis diu exiti. Verum
tandem cum manserit collegissem, & rem mente dili-
gentius volutarem, demum animo incensus, mea vetu-
stas, ac meae tremulae manus parumper oblitus, de ipso
vix meminerit reperiendum constitui &c. Meminit
eiusdem retractationis Augustinus Ticinensis in
Propugnaculo parte 4. cap. 22. qui tamen liber
Iacobi Philippi adhuc in viuis agere ab ipso Ti-
cineni est editus, quae si Mozzagrugnus, & sui vi-
dissent, non dubium est, quin ab impostura tam
insigni calumnia retractissent: sed mea opinio cer-
tissima est, illos hanc vltimam Iacobi Philippi re-
cognitionem nunquam vidisse.

Tertius testis est Raphael Volaterranus in su-
is Commentarijs lib. 21. vbi de sacro ca-
nonicorum ordine sic scribit: Ordo autem canoni-
cus ab Augustino, non tam institutus, quam renouatus:
ab apostolis in monte Syon exordium sumpsit, qui post

Ascensionem, vt ait sanctus Thomas 2. 2. q. 88. de vite ge-
nere deliberant, & communia inter se omnia, ac tria vo-
ta coram Deo statuerunt, qui ritus à successoribus, cleri-
cisque omnibus diu diligentissimè seruatus, sicutque pos-
tea deservente deservit, nunc quoque in Ecclesia ampli-
us quadraginta perseverat. amittit est linea tunica
tantum vesti cuiusque superaddita, quam Iacobus A-
postolus Presul ierosolymitanus primus ex more Leviti-
co, veteremq; sacerdotum sibi assumpsit, post eum Mar-
cus Alexandria, posteri vero diuersi inter se factis con-
ciliabulo alij alia simul cum lineis indumenta corri-
puere, statim aqua condidit, nouissime vero anno 1401.
autore Leonè de Carate citu Mediolanensi eiusdem or-
dinis viro Cenobium sancta Mariae de Frisonaria Lu-
cana Director reformantes, Frigidianam nomina-
uere. Congregationem postremam Lateranensem Eugeni-
us Quartus, postquam eam probasset, appellari manda-
uit, nam eam Basilicam annos prope octingentos antea
tenebant, ex eaque quamplures Pontifices viri maxi-
mi prodierunt &c.

Quartus est Onuphrius in li. de Septem Urbis
Ecclesijs in Lateranensi paginam 137. vbi sic ait:
Permanferunt autem Clerici hi, qui Canonici vocati
sunt in communis Monachorum more viuere, in Mona-
stero Lateranensi Basilicae adiectio annos plus minus
DCCC. vsque ad Bonifacij Octauo Pontificatum. qui
circa annum Domini MCCC. eos canonicos claustra-
les monasterio Lateranensi exire ordinavit, & seculares
clericos, qui canonicos seculares vocantur, coadunavit, sin-
gulisque ex reditibus Monasterij singulas praebendas
speciatim constituit. Permanferunt autem pacifice Later-
anensi canonicos seculares vsque ad Eugenij IV. Papa
tempore. Hic Pontifex cum fuisset ante Pontificatum
canonicus Caelstini habitus, Monachismum, & vitam
regularem maxime coluit, clericos seculares odio ha-
bens, is exaltis, & in ordinem omnino redactis canoni-
cis secularibus, in Basilica Lateranensi canonicum re-
gularis vite ordinem, quemadmodum antea fuerat, re-
nouauit, in eamque eosdem canonicos regulares, Friso-
naria reformatos reduxit, claustrumque &c. Idem
clarius testatur in Annotationibus ad Platinae,
dicens canonicos per Eugenium IV. Laterani re-
stitutos eisdem fuisse, cum ijs, quos primum in
Ecclesia Lateranensi Gelasius I. locauit, quod de
identitate in specie, non in indiuiduo intelligas.
Vide Annotatio nem in Gelasio Primo.

Quintus Emanuel Rodericus tomo 1. que-
stionum Regularium, questione 3. articu-
lo primo, & vbi haec ad iteram: Respondet dicendo,
quod canonicos regulares Ordinis S. Augustini dicit
Lateranenses, ab apostolis primum, vt narrat Historia,
traxerunt originem, prout narrat Hieronymus Plati-
ni, sed postea à B. Augustino fuit et alia congregatio regulari-
ter ordinata cum quibus canonicis ipse factus presbyter
à B. Valerio secundum regulam ab apostolis traditam
aliquandiu vixit, qui cum post aliquo temporum spa-
tia varias habuisset à laudabilibus viris reformationes,
secundum illas varia sortiti sunt nomina, inter alias
prima fuit illa congregatio Lateranensis, quae tamen

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

fuit reformata in templo S. Marie Frigidionaria prope civitatem Lucae, anno 1407. à quodam clerico nobilissimo Romano, nomine Bartholomaeo Illustrissima familiae Columna, vna cum quodam eius socio Iacobo de Augustini, vtriusque turis Doctore excellentissimo. Sed prius per octingentos annos vsque ad Bonifacium VIII. fuerunt in Ecclesia Lateranensi, à Gelasio primo discipulo B. Augustini semper videntes. Ex qua Ecclesia licet impofterum plures essent eieci, ac iterum regressi, tandem sub Sixto IV. Summo Pontifice omnimodam ipsius possessionem amiserunt: non tamen titulum, & priuilegia, vt ipse idem Pontifex eis concessit, vna cum monasterio S. Mariae Pacis, in quo adhuc vsq. Romae persueverant. sed est notandum quod alij sunt canonici regulares congregationis S. Saluatoris &c. Hæc ille.

Sextus, Syluester Maurolicus in Historia generali omnium Religionum, Mare Oceanum vocata, & lingua Italica cõscripta, vbi per sex integras paginas, & amplius hanc eandem veritatem pluribus testatur. quæ quoniam nimis longum foret describere, nunc locum indicasse suffecerit.

Septimus, Hieronimus à Sorbo in Compendio priuilegiorum, vbi testatur canonicos regulares dictos Lateranenses, ab Apostolis primam trahere originem. postea ab Augustino ordinatos regulariter.

Octauus, Laertius Cherubinus in Bullario nuper edito ante Constitutionem secundam Paschalis Papæ II. ad quem remitto.

CAPVT VIGESIMVM TERTIVM.

Decretis Summorum Pontificum eadem veritas firmatur, et cauillationes Adversariorum tolluntur.

Robatur, quin etiam assertio capitis præcedentis apertissimis Summorum Pontificum testimonijs, & decretis. quorum primum est Gregorij Duodecimi qui sex annis post initium dictæ reformationis ad Summum Pontificatum est euectus, cuiusque familiaris fuerat vnus de primis dictæ reformationis autoribus, quem post S. Leonardi apud Veronam Priorem constituerat. is enim in quodam priuilegio Prioribus, & monasterijs S. Leonardi, & S. Mariae de Prasonaria si reformatis concessio 7. calend. Maij, Pontificatus sui anno 2. quod incipit: *Præ nos exiit:* inter alia sic habet: *Quod, vos omnib. & singulis priuilegijs, prerogatiuis gratijs, exemptionib. immunitati-*

bus & pre eminentijs per canonicam Sedem aut alia quæ literis unque vobis, & esse monasterijs vestris concessio perinde vis & gaudere valeatis, ac si vobis, & tu monasterijs communitate concessio fuisset, &c. Sunt enim notanda verba illa: *Vobis, & monasterijs vestris concessio.* quia priuilegia per Romanos Pontifices Gregorij Prædecessores canonicis, & monasterio Frigidionario concessa, non aliter dici possunt concessa dictis canonicis, nisi quia canonici reformati, ad quos Gregorius priuilegium dirigit, erant de illismet, qui fuerat in monasterio Frigidionario ante reformationem, non autem noua congregatio ab illis antiquis canonicis diuersa. alioqui dicere quidem potuisset: *Monasterijs vestris concessio.* non autem verè dixisset: *vobis concessio.*

Secundum est Martini Quinti in priuilegio ipsi canonicis facto anno 1423. pridie calend. Iulij: quod incipit: *Dilectudinem pastorem.* Vbi hæc inter alia scribit: *Aljs autem ipsius Ordinis Constitucionibus, præsertim Benedicti Papa Duodecimi prædecessoris nostri minime teneantur additi: quia non observantur, & consuetudines abundantius habent illis &c.* Si Martinus Quintus dispensauit canonicos in monasterio Frigidionario reformatos à Constitutionibus Benedicti Duodecimi, plene supposuit, illos fuisse verè, & proprie de illis antiquis canonicis, de quibus Benedictus Duodecimus loquitur in suis literis Apostolicis, quibusque suas Constitutiones obseruandas præscribit, quos à sanctis Apostolis institutos, & à B. Augustino reformatos faceret, alias cur dispensaretur à Constitutionibus dictis canonicis traditis, si de illis non essent, quibus Constitutiones tradite fuerunt? nam canonici S. Saluatoris de Bononia, Scopetini vulgariter nuncupati, nosquam ab illis Constitutionibus dispensati leguntur in tot priuilegijs per Gregorium XII. & Iulianum Successores illis factis: quia non sunt verè de antiquis canonicis, sed sub Gregorio XII. nuper instituti.

Tertium est Eugenij IV. in Bulla, per quam canonicos Frigidonarios reformatos Laterani restituit. vbi cum plura in laudem sancti Quodini dicat, hæc inter alia subiungit: *Præsertim in crosandam Lateranensem Basilicam ad primam institutionem, & primæuam statum reducimus, ac reponimus, vt Ordo Canonicus, qui secundum Deum, & B. Augustini regulam in nossecur institutus perpetuo futuris temporibus in dicta Ecclesia viget, & multo libere obseruetur.* Censuit igitur, canonicos Frigidonarios fuisse verè de illis antiquis canonicis Lateranensibus, illius Basilicæ originarijs, vt illicius verbis vtar. alioqui si fuissent nuper instituti, quam ratione verè dici potuisset. Eugenium IV. illos in Lateranensi Basilica restitueredo, ipsam Ecclesiam ad primam institutionem, & primæuam statum illius Basilicæ originarium

restitueret non me latent, quæ cõtra dictam Bullam per Antonium Massam Gallensem in causa processione culcata, & milites iactata. pro responsione sufficiat, illa omnino ab Illustrissimis Cardinalibus in causa deputatis, sepius vsque ad illud usque auctoritate nihilominus, contenta, & reiecta, quemadmodum etiam nos, ne quoniam agere videamur, nunc contemnimus, sed silentio præterimus.

Quartum est Nicolai V. in priuilegio datæ Calced. Januarij 1450. quod incipit: *Ex priuilegijs apostolicis.* per quod omnia contenta in prædictis priuilegijs Martini V. & Eugenij IV. auctoritate nostræ congregationis probat, & confirmat.

Quintum Sixti IV. in priuilegio, quod incipit: *Dum ad vnum.* in quo sic habet: *Dum ad vnum Regales Ordines, & loca iugi sanctimonie, & pietatis, per quæque res Religionis adstruunt, pro inuicem, & apostolica seruitute officio, crebra vigilijs, & vigilijs, & alijs actibus, ad illum præcipue canonice regularem congregationis Lateranensis, ordinem, & in illius libertate nostræ a mentis oculis conuertitur, qui in dicto se nascitur Ecclesie sanctæ in istius mundi, & primatum Christianæ Religionis clericorum, nonna præsertim fundatus, & sacro institutus, ac diuinitus, & alijsque præsentibus extitit, ab eiusque primis fundatione varijs virtutum meritis sempiternis, quæ nonnulli Romani Pontifices prædecessores nostri inumeris Religionem ipsam priuilegijs, & in alio priuilegio, per quod Ecclesia S. Mariae Pacis eisdem canonicis Laterano ex tribus concessio, præmissa narratione, qualiter eisdem Pontifici Italia Pace donata, ex voto Ecclesie, sub titulo B. Mariae de Pace, proprijs sumptibus extruendam curauerat, ita subiungit: *Constitutiones, inter alias Religiosas institutionem canonicorum regularem ordinis S. Augustini fore primæuam, & per longa secula vnijs probis, & literatis, & alijs, & alijsque vnijs polleantibus stabilitam, ad eandem congregationem Lateranensem dicti ordinis, sub regulam obseruantia degentes, templam Pacis memoratam in scriptis, & temporalibus Deo proprio iusticiam rationis suscipiat incrementa.**

Sextus Pii IV. qui cum memoratam sepius memoratam inter nos, & monachos Castellani, acrimie constituit, in motu proprio, qui habetur in Bullario inter Constitutiones dicti Pontificis, & est 25. in ordine, quam libro præfati compertum satis ex literis Apostolicis, & alijs alijs documentis, rationibus, & propositionibus, quod canonici regulares nostræ Lateranensis congregationis fuerunt, & sunt de illis dictis à S. Augustino, quin immo à sanctis Apo-

